

Handling 2025 nr 232

Redovisning av uppdrag att revidera överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer samt revidering av reglemente för socialnämnd Centrum

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Stadsledningskontorets förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 26 september 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Socialnämnd Centrums reglemente Kapitel 2 kompletteras i enlighet med vad som framgår under rubriken; Ett förtydligande i reglemente för socialnämnd Centrum i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på övriga yrkanden.

Axel Josefson (M) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkade i första hand att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från M, D, L och KD den 12 november 2025 samt yrkande från SD den 17 oktober 2025 och i andra hand avslag på stadsledningskontorets förslag.

Vid omröstning beträffande ärendets avgörande idag och ärendets återremiss enligt yrkande från M, D, L och KD röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP) och ordföranden Jonas Attenius (S) för ärendets avgörande idag.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L) och Dan-Ove Marcelind (KD) röstade för ärendets återremiss enligt yrkande från M, D, L och KD.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Vid omröstning beträffande ärendets avgörande idag och ärendets återremiss enligt yrkande från SD röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Axel Darvik (L), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), Dan-Ove Marcelind (KD) och ordföranden Jonas Attenius (S) för ärendets avgörande idag.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) röstade för ärendets återremiss enligt yrkande från SD.

Kommunstyrelsen beslutade med nio röster mot fyra att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutade härafter utan omröstning att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Göteborg den 12 november 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Återremissyrkande
Ärende 29
2025-11-12

M, D, L, KD

Återremissyrkande gällande Redovisning av uppdrag om att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer samt revidering av reglemente för socialnämnd Centrum

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd centrum får i uppdrag att i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden återuppta dialogen med RF-SISU, Göteborgs föreningscenter och Göteborgsregionens sociala ekonomi gällande lokalisering av samordningsfunktion för civilsamhället med inriktning mot att det ska förläggas hos föreningar/civilsamhället.
2. Socialnämnd centrum får i uppdrag att i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden inleda en dialog gällande IOP med föreningslivet och civilsamhället gällande samverkan mellan Göteborgs Stad och föreningsliv/civilsamhället.
3. Socialnämnd centrum får i uppdrag att i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden utse en styrgrupp bestående av politiker ur nämnderna, föreningsliv/civilsamhället och representanter från förvaltningarna gällande samverkan mellan staden och civilsamhälle/föreningsliv.

Yrkandet

I en välfungerande kommun bör dialog och samverkan mellan stad och föreningsliv/civilsamhälle vara stark och kontinuerlig. För att utveckla detta föreslår vi att staden återupptar dialogen med RF-SISU, Göteborgs föreningscenter samt Göteborgsregionens sociala ekonomi gällande lokaliseringen av en samordningsfunktion för civilsamhället. Inriktningen ska, för att uppnå bäst effekt, vara att den förläggs hos föreningar/civilsamhället. Samverkan mellan staden och föreningsliv/civilsamhälle är en grundpelare i att kunna erbjuda göteborgarna stöd, aktiviteter och service inom många områden. Det har framförts önskemål från föreningsliv och civilsamhälle att inleda en dialog gällande IOP gällande samverkan mellan Göteborgs Stad och föreningsliv/civilsamhälle. För att politiken ska få inblick och för att få framdrift gällande samverkan med civilsamhällets organisationer föreslår vi att en styrgrupp inrättas. Den ska bestå av politiker ur berörda nämnder (socialnämnd centrum och idrotts- och föreningsnämnden), föreningsliv/civilsamhället samt representanter från förvaltningarna.

Återremissyrkande angående Redovisning av uppdrag att revidera överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer samt revidering av reglemente för socialnämnd Centrum

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Ärendet återremitteras för att kompletteras med följande uppdrag:

1. Socialnämnd Centrum ska i dialog med civilsamhällets paraplyorganisationer och stadsledningskontoret, ta fram ett förslag till gemensamma demokratikrav som ska gälla för samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, utifrån de framtagna kraven, utarbeta en modell för uppföljning och kontroll som säkerställer att organisationer som erhåller stöd eller deltar i samverkan lever upp till dessa krav, samt redovisa förslag till implementering i stadens styrdokument.

Yrkandet

Den reviderade överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer i sin nuvarande form säkerställer inte fullt ut en rättssäker och demokratisk grund för samverkan. Vi ser behov av att komplettera arbetet med tydliga och gemensamt framtagna demokratiska krav som ska gälla för både staden och civilsamhällets aktörer.

En överenskommelse av detta slag måste bygga på ömsesidiga principer där båda parter tar ansvar för att värna demokratin och som tydliggör de krav som framställs i *Riktlinje för föreningsbidrag i Göteborgs Stad*. Det ska vara en självklarhet att föreningar som Göteborgs Stad samverkar med respekterar grundläggande demokratiska värderingar och inte främjar eller accepterar våldsbejakande extremism, antisemitism, islamism eller annan totalitär ideologi.

Det saknas i dag en tydlig struktur för hur staden kontrollerar att dessa principer efterlevs. Flera uppmärksammade fall, där kommunala bidrag missbrukats eller föreningar med bristande intern demokrati ändå beviljats stöd, visar att nuvarande system inte är tillräckligt. Det riskerar att underminera både förtroendet för stadens bidragssystem och för civilsamhället som helhet.

För att samverkan ska vara trovärdig och långsiktigt hållbar krävs därför att gemensamma demokratiska kriterier fastställs och att en tydlig

uppföljningsstruktur införs. Staden har här en samordnande roll genom socialnämnd Centrum och stadsledningskontoret, som tillsammans bör ges i uppdrag att ta fram en modell för hur dessa krav kan tillämpas och kontrolleras på ett rättssäkert sätt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-26

Ärendenummer SLK-2025-00465

Handläggare

Johanna Franzén, Lena Risfelt

Telefon: 031-368 02 34, 031-368 03 61

E-post: johanna.franzen@stadshuset.goteborg.se,

lena.risfelt@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att revidera överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer samt revidering av reglemente för socialnämnd Centrum

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-02-21 § 138 att revidera överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Kommunstyrelsens uppdrag 2025-03-26 § 268 att redaktionellt revidera överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer, enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, förklaras fullgjort.
3. Kommunstyrelsens uppdrag 2025-03-26 § 268 att lista styrande dokument med bäring på överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer, enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, förklaras fullgjort.
4. Kommunstyrelsens uppdrag 2025-04-23 § 366 om hur samverkan med civilsamhället kan stärkas genom att socialnämnd Centrum tilldelas huvudansvar för samordningen och genom att tydliggöra hur samtliga ansvariga nämnder ska bidra som aktiv part, genomförs i enlighet med vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och förklaras därmed fullgjort.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Socialnämnd Centrums reglemente Kapitel 2 kompletteras i enlighet med vad som framgår under rubriken; Ett förtydligande i reglemente för socialnämnd Centrum i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Denna redovisning omhändertar kommunstyrelsens uppdrag 2024-02-21 § 138, 2025-03-26 § 268 och 2025-04-23 § 366. Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer har redaktionellt reviderats och är avstämd med berörda parter som befäster den som grund för samverkan. En lista över styrande dokument som har bäring på överenskommelsen bifogas ärendet.

I styrningen slås fast att det behövs ett långsiktigt samarbete mellan staden och civilsamhället för att klara av de stora samhällsutmaningarna.

Socialnämnden Centrum har sedan omorganisationen till facknämnder 2021 i uppdrag att främja samverkan med civilsamhället utifrån överenskommelsen och stödja staden i frågor om samverkan. För att stärka samverkan ges Socialnämnden Centrum ett breddat samordningsansvar som utgår från överenskommelsens ramar och omfattar ett antal delar som framgår av föreliggande tjänsteutlåtande. Ett tillägg för det stadenövergripande ansvaret föreslås i reglemente för socialnämnd Centrum. Samordningsansvaret frångår inte andra nämnders ansvar för samverkan och att vara aktiva parter enligt nämndernas reglemente. Socialnämnden Centrums samordning kan däremot bidra till att nämnderna får bättre förutsättningar i att vara aktiva parter. Angränsande samordningsuppdrag hos vissa nämnder har beskrivits, och en dialog har inletts för att hitta former där uppdragen kan kopplas samman och stärka varandra framåt.

Stadsledningskontoret bedömer att arbetet med att utveckla Göteborg Stads samverkan med civilsamhället stärks av de ingående delarna i redovisningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Sedan överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer arbetades fram och därefter undertecknades 2012, har medel avsatts till dåvarande social resursnämnd för personella resurser, aktiviteter och en kanslifunktion. Samordningsuppdraget överfördes vid ny nämndorganisation 2021 till socialnämnd Centrum och där medföljde personella resurser om cirka två årsarbetare.

Socialförvaltning Centrum lyfter i dialog med stadsledningskontoret att de anser att ett breddat uppdrag kommer att kräva mer resurser i form av flera årsarbetare och verksamhetsmedel. Detta för att kunna omhänderta nämndens uppdrag, som utgår från överenskommelsens ramar och omfattar att ge stöd till förvaltningar och bolag samt vara dialogpart med civilsamhällets organisationer i frågor som är kopplade till överenskommelsen. Socialförvaltningen Centrum framför att förvaltningen redan i nuläget arbetar med vissa av dessa uppgifter men att behovet av ytterligare resurser behöver vägas i relation till ambitionsnivå och förväntningar som finns på det breddade uppdraget.

Stadsledningskontoret bedömer att ett breddat uppdrag kan förväntas innebära en mer aktiv samordning där kompetens och stöd når ut bredare. I uppdraget ingår även att tillhandahålla ett forum där överenskommelsens parter kan mötas. Arbetet ska därigenom bidra till att stärka samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer.

Stadsledningskontoret anser att ett breddat samordningsuppdrag kan innebära en viss resursförstärkning. Det är svårt att med säkerhet beräkna de ökade kostnader som följer av ett bredare uppdrag. Kostnaderna påverkas av vilka uppgifter som redan utförs inom uppdraget, vilka uppgifter som tillkommer och ambitionsnivån. Beaktat detta bedömer stadsledningskontoret att frågan om resursförstärkning hänskjuts till ordinarie budgetprocess.

Bedömning ur ekologisk dimension

Hållbarhetsfrågor har fått ett ökat fokus i samverkan med civilsamhällets organisationer och har potential att utvecklas ytterligare i arbetet för minskad klimat- och miljöpåverkan. Ideella föreningar inom delningsekonomi ger stöd i en hållbar konsumtion.

Göteborgs Stad har anvisningar för föreningsbidrag som möjliggör att föreningar inom cirkulär ekonomi kan beviljas ekonomiskt stöd. Genom införandet av former för delningsekonomi och samskapande lösningar ihop med civilsamhället kan det underlätta för göteborgare att leva hållbart.

Bedömning ur social dimension

I stadens styrning, i reglementen och i flertal styrande dokument, uttrycks vikten av samverkan med civilsamhället för att stärka sammanhållning och nå de mål som finns uppsatta. Samverkan med civilsamhällets organisationer är en viktig förutsättning för att nå ett framgångsrikt arbete med hållbarhetsutmaningar. Överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer syftar till att skapa goda förutsättningar till samverkan. Ett starkt civilsamhälle har en viktig roll som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspart. Civilsamhällets organisationer kan erbjuda resurser och stöd som kompletterar kommunens tjänster, vilket kan öka tillgängligheten och kvaliteten på olika insatser. Genom att involvera civilsamhällets organisationer kan kommunen skapa ett mer inkluderande samhälle där invånarna ges större möjlighet till delaktighet och engagemang. En god dialog med civilsamhällets organisationer och ett aktivt samarbete kan skapa möjligheter för människor att träffas, utbyta erfarenheter och stödja varandra vilket kan öka gemenskapen och sammanhållningen i staden.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2024-02-21 § 138, 2025-03-26 § 268, 2025-04-23 § 366
2. Redaktionellt reviderad överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer
3. Lista över styrande dokument med bäring på överenskommelsen

Ärendet

Ärendet är en redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-02-21 § 138, 2025-03-26 § 268 och 2025-04-23 § 366 om överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer samt revidering av reglemente för socialnämnd Centrum.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen gav stadsledningskontoret i uppdrag 2024-02-21 § 138 att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället, utifrån en hemställan från socialnämnden Centrum. Stadsledningskontoret gav kommunstyrelsen 2025-03-12 § 218 en delredovisning av uppdraget för att beskriva identifierade dilemman som framkommit i arbetet. Kommunstyrelsen beslutade om en inriktning för det fortsatta arbetet inför slutredovisning av uppdraget. Kommunstyrelsen beslutar 2025-03-26 § 268 att överenskommelsen fortsatt är gällande enligt beslut 2012 och ska ses som en viljeinriktning för samverkan mellan parterna. En redaktionell revidering ska dock genomföras för att behålla dess aktualitet. Vidare ska stadsledningskontoret, i samband med slutredovisningen, presentera vilka styrande dokument som har bäring på överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer. Kommunstyrelsen beslutade även 2025-04-23 § 366 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma med förslag på hur samverkan med civilsamhället kan stärkas. Detta genom att socialnämnd Centrum tilldelas huvudansvar för samordningen med att skapa förutsättningar för samverkan med civilsamhället och genom att tydliggöra hur samtliga ansvariga nämnder ska bidra som aktiv part i arbetet. Denna redovisning svarar på samtliga av dessa uppdrag.

Beredning av ärendet

Stadsledningskontoret har omhändertagit uppdragen i slutredovisningen genom dialoger med representanter från socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, förvaltningen för demokrati och medborgarservice, idrotts- och föreningsförvaltningen och inköps- och upphandlingsförvaltningen. Syftet med dialogerna har varit att fånga vad som behövs för att Göteborgs Stad bättre ska kunna samverka internt i frågor kopplade till civilsamhället och därigenom stärka samverkan med civilsamhället. Urvalet av förvaltningar grundas i att de har särskilda uppdrag att på olika sätt samordna frågor som rör samverkan med civilsamhällets organisationer. Särskilda samtal har förts med socialförvaltningen Centrum, idrotts- och föreningsförvaltningen och förvaltningen för demokrati och medborgarservice. Detta för att fördjupa dialogen kring deras respektive samordningsuppdrag i syfte att identifiera gränssnitt.

I dialogerna och beredningen förhåller sig redovisningen till angränsande uppdrag som berör samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer. Dessa uppdrag är främst kommunfullmäktiges beslut 2025-01-30 § 13 gällande förändrad samverkan med externa aktörer från stadsdelsnämnder till facknämnder. Likaså utredningen 2025-06-18 § 390 om hur arbetet med att stötta den del av föreningslivet där aktivitetsbidrag inte är en grund för bidragsberättigade, samt pågående revidering av riktlinjen för föreningsbidrag som har återremitterats enligt kommunstyrelsens beslut 2025-06-04 § 510.

I delredovisningen av uppdraget redovisades vad som framkom vid två dialogtillfällen i september 2024, där ett trettiotal organisationer från civilsamhället deltog. De synpunkter som framfördes av deltagande organisationer utgör också underlag för denna slutredovisning och för det fortsatta genomförande. I beredningen har berörda paraplyorganisationer fått ta del av utkastet till den redaktionellt reviderade överenskommelsen för eventuella kommentarer. Dessa är:

- Antidiskrimineringsbyrå väst
- Coompanion
- Famna
- Funktionsrätt Göteborg
- Göteborgs föreningscenter
- Göteborgsregionens sociala ekonomi
- NSPH Västra Götaland
- RF-SISU
- Skoopi

Redaktionell revidering av överenskommelsen

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer undertecknades 2012. Det som utmärker överenskommelsen är att två parter uttrycker en vilja om samverkan och ramarna för denna. Den innehåller övergripande målsättningar, principer och åtaganden. Vid de två dialogtillfällen med civilsamhällets organisationer under september 2024, framkom en önskan om att staden uttryckligen fortsatt står bakom överenskommelsen och erkänner civilsamhällets särart, vikt och roll. Flera deltagande organisationer framförde även en förhoppning om att Göteborgs Stad tydligt befäster överenskommelsen och dess betydelse för stadens nämnder och styrelser. Enligt kommunstyrelsens beslut 2025-03-26 § 268 är den undertecknade och samverkade överenskommelsen från 2012 fortsatt gällande. Endast redaktionella ändringar ska göras. En redaktionell revidering har nu genomförts för att ta bort inaktuella uppgifter och bifogas som bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Följande ändringar har omhändertagits:

- Uppgifter som rör kanslifunktionen Got United har tagits bort då kansliet sedan 2021 inte längre finns kvar.
- Texten om anslutning till överenskommelsen har tagits bort. Anslutning hanterades tidigare av kanslifunktionen Got United genom att en skriftlig blankett fylldes i och skickades in. Detta förfarande tillämpas inte längre.
- Stadsdelar/stadsdelsnivå har genomgående ersatts med stadsområden/stadsområdesnivå.

Fyra av de nio paraplyorganisationerna svarade på det utskickade utkastet med redaktionella ändringar och uttryckte att de var nöjda med revideringen. Alla fyra nämnde att det är oklart hur organisationer ansluter till överenskommelsen. Det är en praktisk fråga som behöver hanteras vidare mellan parterna i kommande arbete.

Överenskommelsen är bifogad som ett PDF-dokument. Socialförvaltningen Centrum planerar att ta fram en uppdaterad och layoutad version för vidare spridning.

En lista över styrande dokument som framhåller samverkan med civilsamhället

Det finns en mängd stadenövergripande styrande dokument där civilsamhällets organisationer omnämns och som har bäring på överenskommelsen. I överenskommelsen finns en definition av civilsamhället som ringar in begreppet och är hämtad ur propositionen ”En politik för det civila samhället” (Prop. 2009/10:55). Definitionen lyder: ”Med begreppet det civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer.” Civilsamhällets organisationer beskrivs på olika sätt i stadens styrande dokument, till exempel som idéburna aktörer, ideella organisationer eller föreningslivet. Om civilsamhället omnämns, oavsett benämning, har dokumentet inkluderats i översikten.

Civilsamhällets organisationer finns med i 24 styrande dokument som berör stadens nämnder och/eller bolagsstyrelser. Därtill uttrycks samverkan med civilsamhället i 19 nämnders reglementen. Samtliga styrande dokument är samlade i en tabell som utgör bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Sammanställningen av styrande dokument är sorterat utifrån hur civilsamhällets roll beskrivs i dokumenten. Följande kategorier används:

- Samverkanspart och förutsättning för måluppfyllelse. Civilsamhället beskrivs som en samarbetspartner och som en viktig aktör för att nå uppsatta mål.
- Informationsspridare. Civilsamhället lyfts fram i rollen att sprida information till specifika grupper eller allmänheten.
- Kunskapsbärare om målgrupper. Civilsamhällets kunskap om särskilda målgrupper betonas som en resurs för utveckling och genomförande.
- Kunskapsbärare med lokal förankring. Civilsamhällets lokala närvaro och kännedom används som grund för förståelse av lokala förhållanden.
- Utförare av verksamhet. Civilsamhället beskrivs som aktör som utför tjänster eller verksamhet på uppdrag eller i samverkan med kommunen.

Sammantaget är samverkan med civilsamhället, utifrån dess olika roller, mest framträdande i styrande dokument som rör det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet, jämlikhetsarbetet, arbete med mänskliga rättigheter och hemlöshet. Det står tydligt i 19 nämnders reglementen att nämnderna, utifrån sitt respektive verksamhetsansvar, ska vara en aktiv part när det gäller samverkan med civilsamhället. Vissa styrande dokument hanterar i första hand relationen mellan staden och civilsamhället, exempelvis riktlinjen för föreningsbidrag. I andra styrande dokument hänvisas det specifikt till överenskommelsen och dess ramar, exempelvis i program för jämlika livsvillkor och hälsa och i riktlinjen för inköp och upphandling.

Socialnämnd Centrums samordningsuppdrag breddas och förtydligas

Övergripande om samordningsuppdraget

Socialnämnd Centrum har i uppdrag att främja samverkan med civilsamhället och stödja staden i frågor om samverkan. Uppdraget övergick i den nya nämndorganisationen 2021 till socialnämnden Centrum från dåvarande social resursnämnd. Detta har beskrivits i delredovisningen 2025-03-12 § 218. I socialnämnd Centrums breddade ansvar för att samordna arbetet med civilsamhällets organisationer ingår samma uppgifter som

nämnden redan har idag: att koordinera och stödja processer och arbetssätt, bidra med kompetens och tillhandahålla forum för dialog. Vissa av dessa uppgifter har inte fullt ut genomförts de senaste åren men förutsätts framåt kunna genomföras i och med det breddade och förtydligade uppdraget. Som exempel kan nämnas att det i nuläget inte finns en partsgemensam organisering kopplad till överenskommelsen.

Det breddade uppdraget avser en mer aktiv samordning där förvaltningens kompetens och stöd når ut bredare. Samordningen utgår från överenskommelsens ramar.

Socialnämnd Centrum ska kommunicera överenskommelsen samt stödja arbetet kopplat till överenskommelsens gemensamma principer, åtaganden och utvärdering. Nedan följer en övergripande beskrivning av samordningen.

Socialnämnd Centrum ska erbjuda stöd och ha en samlad kompetens om Göteborg Stads möjligheter att stötta och samverka med civilsamhället. I kompetensen ingår kunskap om stadens och civilsamhällets olika roller och förutsättningar för samverkan, i syfte att ge stöd till förvaltningar och bolag. Det är varje nämnds och styrelser ansvar att säkerställa kompetens om civilsamhällets organisationer och möjliga samverkansformer utifrån sin verksamhet. Socialnämnd Centrums stöd ska innefatta att ha en överblick över olika stödformer som är möjliga såsom ideellt offentligt partnerskap (IOP), riktade upphandlingar, ekonomiska bidrag och forum för dialog. Att inneha en samlad bild över ekonomiska bidrag fråntar inte idrotts- och föreningsnämndens samordningsansvar gällande bidrag utifrån riktlinjen för föreningsbidrag. Likaså fråntar inte samordningsansvaret nämnden för demokrati och medborgarservices uppdrag att stödja i dialog och demokratiarbetet. Det finns en mängd forum för dialog mellan staden och civilsamhällets organisationer, exempelvis olika råd och sakfrågeforum. Att socialnämnd Centrum ska inneha en överblick över möjliga forum för dialog fråntar inte ansvaret från den nämnd där forumet och sakfrågan finns.

Socialnämnd Centrum ska underlätta för civilsamhällets aktörer att nå stadens verksamheter och motverka att organisationer faller mellan nämndernas ansvar. Kontaktcenter hos nämnden för demokrati och medborgarservice är stadens "kanal in" för alla frågor och ska hänvisa vidare till den verksamhet som bär ansvar för frågan. I de fall kontaktcenter inte hittar en framkomlig väg för civilsamhällets organisationer kan socialförvaltning Centrum med sin samlade kompetens vägleda i frågan.

Flera aktörer från civilsamhället efterfrågar forum för dialog med politiken. I nuläget finns ingen partsgemensam organisering kopplad till överenskommelsen. Socialnämnd Centrum ska föra dialog med civilsamhällets organisationer om övergripande frågor som rör förutsättningar för samverkan utifrån överenskommelsen. När det kommer till samverkan i olika sakfrågor ska dialogen mellan nämnder och civilsamhällets organisationer genomföras där verksamhetsansvaret ligger. Socialnämnd Centrum kan tillsammans med staden och civilsamhällets organisationer utveckla ett övergripande forum för dialog där frågor om samverkan mer brett kan diskuteras utifrån aktualiserade behov. Det kan exempelvis bidra till kunskapsdelning, lyfta övergripande hinder för samverkan och hur dessa gemensamt kan lösas.

Ett förtydligande i reglemente för socialnämnd Centrum

Utifrån det breddade och förstärkta samordningsansvaret föreslås ett tillägg i socialnämnd Centrums reglemente som avspeglar detta stadenövergripande ansvar. Det innebär ett

tillägg i kapitel 2, socialnämnd Centrums uppdrag, under rubrik Särskilt ansvar, genom en ny paragraf § 19 enligt förslag nedan:

”Nämnden ska ansvara för att samordna arbetet med att skapa förutsättningar för samverkan med civilsamhällets organisationer, i enlighet med den gällande överenskommelsen mellan staden och civilsamhället. Nämnden ska ha en samlad kompetens om hur Göteborgs Stad kan stötta och samverka med civilsamhället samt ge stöd till andra nämnder och styrelser i frågor om samverkan.”

Tillägget i reglementet genomförs i samband med beslut i detta ärende.

Uppföljning och utvärdering av samordningsuppdraget

Socialnämnd Centrum ska i sin samordnande roll ansvara för att uppföljning och utvärdering sker enligt åtaganden som uttrycks i överenskommelsen. Det inbegriper bland annat att överenskommelsen ska externt utvärderas vart fjärde år och vid behov revideras. I uppföljning och utvärdering ska båda parter, staden och civilsamhällets organisationer, delta.

Socialförvaltningen Centrum ska utifrån samordningsuppdraget följa utvecklingen av förutsättningarna för samverkan och vid behov lyfta information till nämnden. Det ger nämnden möjlighet att agera och säkerställa att relevant information vidarebefordras till kommunstyrelsen.

Angränsande samordningsansvar

Särskilt två nämnder har uppdrag som angränsar socialnämnd Centrums breddade samordningsansvar, enligt ovan, avseende samverkan med civilsamhällets organisationer. I dialog med förvaltningarna till berörda nämnder har gränssnitten diskuterats i syfte att hitta arbetsformer framåt där respektive samordningsuppdrag kan kopplas samman, stärka varandra och omhänderta de utvecklingsområden som framkommit i olika rapporter och dialoger med civilsamhällets organisationer. Ett gemensamt utvecklingsarbete krävs för att säkerställa framdrift.

Idrotts- och föreningsnämnden har utifrån beslut om Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag fått ett samordningsuppdrag kopplat till riktlinjen och en samordning av stadens samverkan med civilsamhället, kommunfullmäktige 2019-09-12 § 33. Riktlinjen är under revidering. Idrotts- och föreningsnämnden tog beslut om reviderad riktlinje 2025-02-25 § 21, och översände ärendet till kommunfullmäktige för antagande. Kommunstyrelsen 2025-06-04 § 510 beslutade att återremittera reviderad riktlinjen till idrotts- och föreningsnämnden. Inriktning gavs att revideringen ska utformas genom bland annat sänkta trösklar, förbättrat stöd och minskad administration för föreningar som grund samt att samordningsansvaret kvarstår hos nämnden.

Nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande med andra aktörer, där civilsamhällets organisationer ingår. Nämnden ansvarar för att upprätthålla en väl utbyggd infrastruktur för att stärka den lokala demokratin. Nämnden har också ansvar för att stödja stadens verksamheter att utveckla och utföra service utifrån behov hos stadens målgrupper och samverkansparter. Nämnden har även Göteborgs Stads kontaktcenter som är mottagare av och lots för frågor som rör hela staden.

Tydliggörande för hur samtliga ansvariga nämnder ska bidra som aktiv part

I ny nämndorganisation 2021 gavs totalt 19¹ nämnder ansvar att, utifrån sitt respektive verksamhetsansvar, vara en aktiv part när det gäller insatser inom ett antal kommungemensamma frågor där samverkan med civilsamhället ingår. Nämnderna tilldelades även ansvar för att inom sina respektive organisationer skapa förutsättningar för samverkan med andra verksamheter i staden. Därutöver gavs de fyra regionala socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, ett samordningsuppdrag i förhållande till de andra nämndernas och styrelsernas uppdrag inom respektive stadsområde.

Gemensamma forum för stadenövergripande utvecklingsarbete

Det har skapats en organisering internt i staden för att tillsammans utveckla kommungemensamma frågor, däribland samverkan med civilsamhället. De fyra regionala socialnämnderna har utifrån sitt samordningsansvar en sammankallande roll för forum för stadenövergripande samverkan och stadsområdessamverkan. Nuvarande organisering har under 2024 utvärderats vilket kan leda till förändringar i samverkansstrukturen. Oavsett vilken samverkansstruktur som utvecklas behöver de kommungemensamma frågorna och samverkan med civilsamhället omhändertas tillsammans. Syftet är att möjliggöra nämndernas ansvar om att vara en aktiv part. Kommunstyrelsen påtalar ansvaret 2025-04-09 § 329 och slår fast att nämnder i sin roll som aktiv part behöver säkerställa god kompetens om sina lokala möjligheter att samverka med civilsamhället.

Förväntad framdrift i flera uppdrag från kommunfullmäktige om samverkan

I kommunfullmäktige 2025-01-30 § 13 redovisades uppdraget gällande förändrad samverkan med externa aktörer från stadsdelsnämnder till facknämnder, där kommunfullmäktige beslutade om ytterligare uppdrag. Dessa uppdrag återges nedan i syfte att samla ihop uppdrag som pågår inom området och som berör nämndernas aktiva roll.

- Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur nämnden kan skapa relationer och samarbeten med civilsamhällets organisationer för målgruppen äldre, samt inrätta funktioner för att hantera föreningsbidrag eller andra former av samarbeten för målgruppen äldre.
- Nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att utveckla hur stödet till övriga nämnder i högre grad kan anpassas och erbjudas utifrån nämndernas behov och önskemål, för att möjliggöra bättre efterlevnad av §5 i nämndernas reglemente.
- Socialnämnden Centrum, socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost och socialnämnden Sydväst får i uppdrag att utveckla arbetet med lokala organisationer som arbetar med exempelvis områdesutveckling, lokala mötesplatser inklusive läxhjälp eller andra studiestöttande insatser och lokalt trygghetsarbete.

Centrums samordning bidrar till att nämnder kan bli aktiva parter

Genom att socialnämnden Centrum får ett breddat samordningsansvar kan nämndens förvaltning bidra med stöd och kompetens till förvaltningar och bolag i frågor om samverkan med civilsamhället. Det kan bidra till att ansvariga nämnder stärks i sin

¹ Dessa nämnder är: exploateringsnämnden, förskolenämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för kretslopp och vatten, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst, stadsfastighetsnämnden, stadsmiljönämnden, utbildningsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

samverkan och bli mer aktiva parter. När gemensamma frågor eller hinder för samverkan identifieras kan socialförvaltningen Centrum samordna ett utvecklingsarbete för att omhänderta dessa, i de fall frågan inte ligger hos annan nämnd med samordningsansvar. När frågor angränsar eller överlappar andras samordningsuppdrag, särskilt de mellan socialnämnden Centrum, idrotts- och föreningsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice, bör dialog föras mellan förvaltningarna för att lösa ut vem som blir samordnande av ett utvecklingsarbete.

Återrapportering om samverkan med civilsamhället

Kommunstyrelsen tydliggör 2025-04-09 § 329 behovet av att kunna följa utvecklingen inom nämndernas uppdrag om att vara en aktiv part för att stärka samverkan med civilsamhället. Det är varje förvaltnings ansvar att ge sin nämnd den information som bedöms behövas för att efterleva reglementet och hur nämnden utformar samverkan för att vara en aktiv part. På samma sätt ansvarar de förvaltningar med särskilda samordningsansvar för information till sina nämnder om möjligheter och hinder i genomförandet. Stadsledningskontoret följer nämndernas arbete i ordinarie uppföljning. Det kan ske genom dialog med förvaltningarna och genom delårs- eller årsrapportering. Det gör att kommunstyrelsen vid behov kan förses med väsentlig information gällande utvecklingen av samverkan med civilsamhället.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att arbetet med att utveckla Göteborg Stads samverkan med civilsamhället stärks av de ingående delar som denna redovisning omfattar.

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer har redaktionellt reviderats och ändringarna är avstämda med berörda parter. I stort sett är den undertecknade och samverkade överenskommelsen från 2012 fortsatt gällande då endast inaktualiteter har tagits bort. Genom de dialoger som genomfördes under september 2024 och kommunstyrelsens inriktning för uppdraget bedömer stadsledningskontoret att båda parter fortsatt står bakom överenskommelsen och befäster den som grund för samverkan.

För att klara av de stora samhällsutmaningarna behövs ett långsiktigt samarbete mellan staden och civilsamhället. Flera av stadens styrande dokument slår fast detta, inte minst reglementena, och inom vissa områden blir civilsamhällets betydelse och roll särskilt framträdande som samarbetspartner, kunskapsbärare och aktör för att nå uppsatta mål. Stadsledningskontoret konstaterar att styrning finns och ringar in områden där samverkan fortsatt bör utvecklas i enlighet med överenskommelsens intentioner.

Socialnämnden Centrum har i uppdrag att främja samverkan med civilsamhället utifrån överenskommelsen och stödja staden i frågor om samverkan. Under beredningen av ärendet har det framkommit att det har funnits viss otydlighet kring uppdraget sedan det överfördes 2021 från dåvarande social resursnämnd till socialnämnden Centrum. I och med detta ärende tydliggörs ansvaret genom ett tillägg i reglementet för socialnämnd Centrum. Uppdraget har också beskrivits övergripande för att visa på dess omfattning och breddning. Socialförvaltningen Centrum framför att en förstärkt samordning kan skapa förväntningar på en hög ambitionsnivå som kräver ytterligare resurser. Stadsledningskontoret bedömer att ett breddat samordningsuppdrag kan kräva viss resursförstärkning, men omfattningen är svår att uppskatta i dagsläget och beror på

ambitionsnivån. Frågan om resursförstärkning föreslås därför hänskjutas till ordinarie budgetprocess.

Socialnämnden Centrums samordningsansvar fråntar inte andra nämnders ansvar och aktiva deltagande enligt nämndernas reglemente. Ansvaret för att samverka med civilsamhället i frågor där parterna vill samverka och säkerställa rätt kompetens, ligger hos respektive nämnd och följer verksamhetsansvar. Stadsledningskontoret ser att socialnämnden Centrums breddade och förtydligade ansvar stärker upp stadens möjligheter att omhänderta och driva de utvecklingsfrågor som idag faller mellan olika verksamhets- och samordningsansvar. Det finns en organisering för kommungemensamma frågor där alla 19 aktiva parter ingår.

De fyra regionala socialnämnderna har i enlighet med reglementena en sammankallande roll för en sådan samverkansstruktur, för att underlätta gemensamt arbete i frågorna. Oavsett vilken samverkansstruktur som utvecklas över tid konstaterar stadsledningskontoret att samverkan med civilsamhället behöver ges särskilt fokus i den struktur som gäller. Det bedöms vara en förutsättning för att nämnderna ska leva upp till att vara en aktiv part och vara bärare av överenskommelsen. Genom den kompetens som socialnämnden Centrum ska inneha ökar möjligheten till stöd och kompetensutveckling för förvaltningar och bolag i deras roll som aktiv part i samverkan med civilsamhällets organisationer. Det finns också angränsande samordningsuppdrag hos framför allt idrotts- och föreningsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice, där en löpande dialog om hur uppdragen kan komplettera och stärka varandra bör fortgå.

I socialnämnden Centrums breddade ansvar ingår att vara dialogpart med civilsamhällets organisationer om frågor kopplat till överenskommelsen. Stadsledningskontoret bedömer att en återkommande dialog mellan parterna stärker möjligheten att befästa överenskommelsen och att relevanta utvecklingsområden identifieras. Därefter kan ett utvecklingsarbete ta vid som förstärker möjligheten att genomföra samverkan enligt överenskommelsen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2024-02-21

§ 138 Ärendenummer SLK-2023-01133

Hemställan från socialnämnden Centrum om att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället.
2. Uppdraget ska genomföras i samverkan med socialnämnden Centrum utifrån hemställan samt i linje med kommunfullmäktiges intentioner med överenskommelsen om samverkan med civilsamhället enligt kommunfullmäktiges beslut 2012-05-31 § 14.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 17 januari 2024.

Tilläggsyrkande från M, D, L och KD den 16 februari 2024.

Yrkanden

Jenny Broman (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från M, D, L och KD den 16 februari 2024.

Axel Josefson (M) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från M, D, L och KD den 16 februari 2024.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen beslutar först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer herefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från M, D, L och KD och finner att det avslagits.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret
Socialnämnd Centrum

§ 268 Ärendenummer SLK-2024-00324

Delredovisning av uppdrag att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från V, S och MP:

1. Delredovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-02-21 § 138 om att revidera och uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället, antecknas.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i fortsatt arbete med att uppdatera överenskommelsen om samverkan med civilsamhället enbart fokusera på redaktionella ändringar och att uppdatera och stryka inaktualiteter.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samband med slutredovisningen, presentera vilka styrande dokument, planer och program som Överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer har bäring på.

Tidigare behandling

Bordlagt den 15 januari 2025, § 8, den 5 februari 2025, § 109, den 26 februari 2025, § 171 och den 12 mars 2025, § 218.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 3 december 2024.

Yrkande från M, D, L och KD den 31 januari 2025.

Tilläggsyrkande från V, S och MP den 20 mars 2025.

Yttrande från SD den 3 februari 2025.

Yrkanden

Jenny Broman (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från V, S och MP den 20 mars 2025.

Axel Josefson (M) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från M, D, L och KD den 31 januari 2025.

Propositionsordning

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer först propositioner på yrkandena med undantag av tilläggsyrkandet och finner att Jenny Bromans yrkande bifallits. Omröstning begärs.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-03-26

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för bifall till Jenny Bromans yrkande och Nej för bifall till Axel Josefsons och Jörgen Fogelklous yrkande."

Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP) och ordföranden Jonas Attenius (S) röstar Ja (7).

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L), Elisabet Lann (KD) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstar Nej (6).

Propositionsordning

Ordföranden ställer härefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från V, S och MP och finner att det bifallits.

Protokollsanteckning

Jörgen Fogelklou (SD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 3 februari 2025.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

§ 366 Ärendenummer SLK-2025-00452

Yrkande från V, S och MP särskilt yttrande C angående ansvar och stödstrukturer för samverkan med civilsamhället

Beslut

Enligt yrkande från V, S och MP:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma med förslag på hur samverkan med civilsamhället kan stärkas. Genom att socialnämnd Centrum tilldelas huvudansvar för samordningen av Göteborgs Stads arbete med att skapa förutsättningar för samverkan med civilsamhället och genom att tydliggöra hur samtliga ansvariga nämnder ska bidra som aktiv part i arbetet.

Tidigare behandling

Bordlagt den 9 april 2025, § 329.

Handlingar

Yrkande från V, S och MP särskilt yttrande C den 2 april 2025.

Yttrande från SD den 4 april 2025.

Yttrande från M, D, L och KD den 22 april 2025.

Yrkanden

Axel Josefson (M) yrkar avslag på yrkande från V, S och MP den 2 april 2025.

Jenny Broman (V) yrkar bifall till yrkande från V, S och MP den 2 april 2025.

Propositionsordning

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer propositioner på bifall respektive avslag på yrkandet från V, S och MP och finner att det bifallits.

Protokollsanteckningar

Emmyly Bönfors (C) antecknar som yttrande en skrivelse från den 2 april 2025.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 4 april 2025.

Representanterna från M, D och L antecknar som yttrande en skrivelse från den 22 april 2025.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

Gällande från 2012 och framåt

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Beslutad av
2012-05-31	1	Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer antogs.	Kommunfullmäktige 2012-05-31 § 14
[Datum]	2	Redaktionell revidering på uppdrag av kommunstyrelsen.	Kommunstyrelsen [Datum]

Arbetet med överenskommelsen

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer har arbetats fram i dialog med representanter från ett 60-tal organisationer med bred representation i intressefrågor, politiker och representanter från ett antal förvaltningar i staden.

En förbättrad samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer stärker den demokratiska processen och bidrar till ökad delaktighet och demokrati genom att lyfta fram aktörer som bidrar till utveckling och gagn för den enskilda. En förbättrad samverkan ökar möjligheterna till utveckling av ett hållbart samhälle. Därmed skapas också möjligheter till inflytande i planering för invånarnas välfärd och i övrig samhällsplanering. Civilsamhällets organisationer kan tillföra brukar- och medlemsperspektiv, såväl som socialt entreprenörskap, kompetens och engagemang i sakfrågor.

Visionen är att Göteborg är en stad där medborgarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara. Målet med den lokala överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg. Överenskommelsen skapar en möjlighet till samlat fokus i en stor stad med många olika aktörer. Den utgör därmed en bas för fortsatt utvecklingsarbete och en utgångspunkt för vidare samverkan kring olika frågor på olika nivåer.

Överenskommelsen omfattar samtliga delar av civilsamhället.

Värdegrund för samverkan

Civilsamhällets organisationer bidrar till samhörighet mellan människor, ökar den enskilda individens möjligheter till personlig utveckling samt utgör ett forum för deltagande i demokratiska processer.

En samverkan mellan den offentliga sektorn och civilsamhällets organisationer är nödvändig för att utveckla vårt samhälle. Ett samhälle där människors engagemang tillvaratas är grunden för en stark demokrati. En levande demokrati präglas av mångfald, människors lika värde, medmänsklighet, ansvarstagande samt möjlighet till påverkan. Samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer förutsätter stor tydlighet kring överenskommelsen samt ömsesidig respekt för organisationernas villkor och för stadens ansvar och skyldigheter.

Överenskommelsens parter

Parterna i överenskommelsen om samverkan är Göteborgs Stad (politiska organ, förvaltningar och bolag), och civilsamhällets organisationer i Göteborg (enskilda organisationer och paraplyorganisationer).

Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer.¹

¹ Definitionen är hämtad ur propositionen ”En politik för det civila samhället” (Prop. 2009/10:55).

Denna samhällssektor bygger på människors engagemang och frivillighet och har många namn som försöker fånga de olika positiva dragen i sektorn. Vissa smalnar av och andra vidgar begreppet något. Det är begrepp som tredje sektorn, frivilligsektorn, ideella sektorn, idéburna organisationer, föreningslivet, folkrörelser och social ekonomi. En del av organisationerna i Göteborg beskriver sig själva vanligtvis med dessa andra begrepp, men det finns ingen grundläggande motsättning till begreppet civilsamhället som används i denna överenskommelse.

Bakgrund

Det finns en stor mångfald av organisationer inom civilsamhället i Göteborg. Organisationers verksamheter engagerar många invånare kring gemensamma intressen. Genom detta engagemang byggs socialt kapital i staden. Göteborgs Stad har en lång tradition av att samverka med och på olika sätt stödja civilsamhällets organisationer. Sedan 2008 bedriver parterna också ett gemensamt utvecklingsarbete. Ett led i utvecklingen var bildandet av samverkansrådet Idékom i mars 2010. Idékom bestod av företrädare som representerar bredden inom civilsamhällets organisationer, samt av politiker och tjänstepersoner från Göteborgs Stad. Idékom ledde arbetet kring framtagande av denna överenskommelse och förankringen med civilsamhällets organisationer skedde vid tre dialogmöten. I juni 2017 upphörde Idékom som råd. Efter Idékom tillsattes Kansli Got united, som fick uppgiften att hålla samman och följa upp arbetet med Överenskommelsen Göteborg. Kansli Got united upphörde 2021.

Överenskommelsens innebörd och syfte

Överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer syftar till att stärka förutsättningar, dels för samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer, dels för enskilda göteborgare att medverka i den demokratiska processen och finna konkreta uttryck för sitt samhällsengagemang.

För att uppnå detta är det viktigt att parterna ökar kunskapen om varandras olika roller, förutsättningar och möjligheter samt identifierar och åtgärdar hinder för samverkan. Därigenom skapas ett positivt klimat för ett gemensamt och hållbart utvecklingsarbete.

Överenskommelsen bygger på sex gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt och leder till åtaganden. De åtaganden som görs av Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer tillsammans eller var för sig ska återkommande följas upp och utvärderas. Med överenskommelsen som grund ska parterna bygga vidare med specifika samverkans- och förankringsprocesser inom olika verksamhetsområden, som kan leda till exempelvis handlingsplaner eller avtal.

Överenskommelsens vision

Göteborg är en stad där invånarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara.

Överenskommelsens mål

Målet med överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg genom;

- att skapa tydliga förutsättningar och strukturer för dialog och samverkan mellan parterna
- att synliggöra och stärka civilsamhällets organisationer som självständiga och oberoende i rollen som opinionsbildare och som röstbärare för marginaliserade, utsatta och åsidosatta grupper
- att utveckla möjligheter för civilsamhällets organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt

Integritet och oberoende

Principen om integritet och oberoende innebär att samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer sker så att organisationernas integritet, initiativförmåga och självbestämmande respekteras. Ansvar för den egna organisationen och för ledning, styrning och finansiering ligger på organisationerna själva. Göteborgs Stads stöd och stimulans till civilsamhällets organisationer utformas med hänsyn till organisationernas integritet och oberoende.

Organisationernas olika verksamheter ska utgå från värdegrund och syfte. Detta är en förutsättning för att organisationerna ska kunna ha en kritiskt granskande roll som röstbärare och opinionsbildare och det ska kunna ske utan att organisationerna riskerar sin samverkan med eller sitt ekonomiska stöd från det offentliga.

Dialog

Dialogen mellan civilsamhällets organisationer och Göteborgs Stad syftar till ett ökat kunskapsutbyte som grund för gemensamt utvecklingsarbete. Dialogen ska präglas av ömsesidig respekt för varandras perspektiv och förutsättningar samt tillvaratagande av bådadas resurser.

Formerna för dialogen bör vara öppna, återkommande och präglas av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt. Dialogen är viktig som medel för förändring och kan bland annat innebära att civilsamhällets organisationer tidigt är delaktiga i kartläggning och planering av hur invånarnas behov tillgodoses.

Kvalitet

Närheten till medlemmar och brukarna och deras perspektiv är civilsamhällets främsta kvalitet.

Organisationerna och deras medlemmar avgör och säkrar själva kvaliteten i sin egen verksamhet som ska vara förankrad i organisationernas värdegrund och syfte. När civilsamhällets

organisationer utför verksamhet på uppdrag av staden är det staden som anger kraven på kvalitet och tillgänglighet.

Kvalitet behöver alltid både följas upp och utvärderas. På så sätt kan verksamheter utvecklas och jämföras. Uppföljning och utvärdering sker med respekt för parternas olika perspektiv och förutsättningar.

Långsiktighet

Civilsamhällets organisationers existens, samhällsroll och utveckling är en angelägenhet för hela samhället. Detta förutsätter en bred politisk förankring av beslut som påverkar grundläggande villkor för organisationerna och deras långsiktiga planering. Göteborgs Stad ska underlätta organisationernas planering genom att ha långsiktighet som grund för sina insatser. För att samverkan ska ge bästa resultat behöver det finnas kontinuitet i hur effekter, resultat, engagemang och idéer tas tillvara på ett hållbart sätt.

Öppenhet och insyn

För att så många som möjligt ska kunna engagera sig i organisationerna och för att förtroendet ska vara så stort som möjligt mellan offentlig verksamhet och civilsamhällets organisationer, krävs tillgänglig information och öppenhet i såväl staden som organisationerna. Det ska vara möjligt för organisationerna att enkelt kunna följa kommunens handläggning av ärenden som berör dem. Med hänsyn till principen om integritet och oberoende ska det vara möjligt för Göteborgs Stad att inom ramen för antagna riktlinjer för bidragsgivning och villkor för upphandling följa organisationernas verksamhet och resultat.

Mångfald

Samhället är i ständig utveckling. Det är viktigt att nya organisationer inkluderas i samverkan, också de som antar nya organisations- och föreningsformer. Civilsamhällets organisationer bidrar till mångfald genom sitt engagemang i olika frågor och sin kunskap om och närhet till olika målgrupper och deras behov. Mångfaldsperspektivet innebär också att Göteborgs Stad öppnar upp för civilsamhällets organisationer som viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Det är angeläget att stadens förhållningssätt möjliggör en stor variation av organisationer och att båda parter verkar för en bred representation i olika typer av samverkan.

Åtaganden för samverkan

Denna överenskommelse har vuxit fram i dialog och samspel mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer. Överenskommelsen är en viljeyttring. Principerna i överenskommelsen ska tillsammans med därtill kopplade åtaganden vara vägledande vid utformningen av konkreta åtgärder från såväl staden som organisationerna.

Åtgärdsplaner

Parterna utformar konkreta åtgärdsplaner kopplade till följande åtagande.

Ökad kunskap i Göteborgs Stad

Göteborgs Stad ökar sin kunskap om civilsamhällets organisationers villkor, förutsättningar och behov samt om organisationernas erfarenheter, deras särskilda kvalitet och betydelse för samhället. (Principerna om mångfald, kvalitet)

Ökad kunskap i civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om organisation och beslutsvägar inom den offentliga sektorn och om olika påverkansmöjligheter för att kunna bli aktiva aktörer i samhällsutvecklingen. (Principerna om kvalitet, mångfald, långsiktighet)

Förstärkt samspel och tidigt samråd

Parterna utvecklar tillsammans modeller för förstärkt samspel och tidigt samråd, såväl för hela staden som på stadsområdesnivå. Civilsamhällets organisationer ska i ett tidigt skede kunna ta initiativ samt följa och delta i planeringsprocesser. För att göra detta möjligt ser staden över och utvecklar formerna för samverkan i anslutning till planering och framtagande av beslutsunderlag. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn).

Stärka organisationernas förutsättningar

Göteborgs Stad stärker förutsättningarna för civilsamhällets utveckling genom att aktivt samverka med och stödja civilsamhällets organisationer, samt genom inbjudan till brukarmedverkan och medborgardialog. (Principerna om dialog och mångfald)

Dialogforum och dialogformer

Parterna utvecklar gemensamt olika forum och former för informationsspridning och dialog för att öka delaktigheten och stärka demokratin. Överenskommelsen Göteborg – ~~Kansli-Got United~~ ska fungera som motor i det fortsatta, gemensamma utvecklingsarbetet. (Principen om dialog)

Samhällsutveckling och utvecklingsfrågor

Parterna identifierar viktiga samhällsbehov och utvecklingsfrågor samt för en dialog kring dessa. (Principerna om dialog, mångfald)

Finansieringsformer för civilsamhällets organisationer

Parterna ser över möjligheter till och vid behov utvecklar långsiktigt hållbara finansieringsformer för civilsamhällets organisationer. (Principen om långsiktighet)

Mångfald av utförare

Göteborgs Stad ser över möjligheten att utforma upphandlingsförfarandet på sådant sätt att hänsyn tas till civilsamhällets mervärde och förutsättningar. Civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om upphandlingsförfarandet för att stärka sina möjligheter att medverka vid upphandling. (Principen om kvalitet, mångfald)

Samverkan med civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar kontinuerligt konkreta samarbeten sinsemellan, för att skapa synergi och för att utveckla och stärka de egna verksamheterna. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Delaktighet

Civilsamhällets organisationer verkar för ett brett engagemang och en stor delaktighet bland sina medlemmar i dialogen med Göteborgs Stad genom att vara öppna, transparenta och tydliga i kommunikation och värderingar. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Jämställdhet och mångfald

Parterna verkar för att öka jämställdhet och mångfald utifrån gällande diskrimineringsgrunder i alla delar av sina verksamheter samt genom rekrytering, för att återspegla stadens befolkningsstruktur. (Principen om mångfald)

Spridning av överenskommelsen

Parterna gör överenskommelsen känd hos stadens politiska organ, förvaltningar och bolag, samt hos civilsamhällets organisationer i Göteborg och inspirerar till lokala dialoger i stadsdelsområdena. Civilsamhällets organisationer verkar för att många organisationer har kännedom om denna överenskommelse. Parterna tar fram förslag på hur förverkligandet av överenskommelsen ska gå till och vilka resurser som krävs. (Principerna om dialog, långsiktighet, mångfald)

Uppföljning och utvärdering av överenskommelsen

Parterna ska följa upp och utvärdera överenskommelsen regelbundet. Åtagandena och därtill kopplade åtgärder samt det praktiska genomförandet ska följas upp årligen. Överenskommelsen ska externt utvärderas var fjärde år och vid behov revideras. (Principen om kvalitet)

Bilaga 3

Lista över styrande dokument med bäring på överenskommelsen om samverkan med civilsamhällets organisationer

Nedan följer en tabell över styrande dokument som nämner civilsamhället och har bäring på överenskommelsen om samverkan. Listan är framtagen utifrån kommunstyrelsens beslut 2025-03-26 § 268. Sammanställningen av styrande dokument i tabellen är sorterat utifrån hur civilsamhällets roll beskrivs i dokumenten. Följande kategorier används:

- Samverkanspart och förutsättning för måluppfyllelse. Civilsamhället beskrivs som en samarbetspartner och som en viktig aktör för att nå uppsatta mål.
- Informationsspridare. Civilsamhället lyfts fram i rollen att sprida information till specifika grupper eller allmänheten.
- Kunskapsbärare om målgrupper. Civilsamhällets kunskap om särskilda målgrupper betonas som en resurs för utveckling och genomförande.
- Kunskapsbärare med lokal förankring. Civilsamhällets lokala närvaro och kännedom används som grund för förståelse av lokala förhållanden.
- Utförare av verksamhet. Civilsamhället beskrivs som aktör som utför tjänster eller verksamhet på uppdrag eller i samverkan med kommunen.

Dokument	Samverkans- part	Informations- spridare	Kunskap målgrupp	Kunskap lokal kännedom	Utförare	Dokument- typ
	●	●	●	●	●	
Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028	●					Planerande
Göteborgs Stads brottsförebyggande och trygghetsskapande program 2022–2026	●	●	●	●	●	Planerande
Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025	●	●	●	●	●	Planerande
Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2023-2026	●	●	●	●		Planerande
Göteborgs Stads idrottsprogram 2023–2030	●				●	Planerande
Göteborgs Stads kulturprogram	●					Planerande

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030	●	●		●		Planerande
Göteborgs Stads näringslivsstrategiskt program 2023–2035	●					Planerande
Göteborgs Stads plan för finskt förvaltningsområde 2020–2025	●				●	Planerande
Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023–2026	●	●	●			Planerande
Göteborgs Stads plan för nationella minoritetsfrågor 2020–2025	●	●	●			Planerande
Göteborgs Stads plan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2020–2025	●	●	●			Planerande
Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2025	●		●		●	Planerande
Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer 2024–2027	●	●	●		●	Planerande
Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026	●		●			Planerande
Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2025–2030	●	●	●	●		Planerande
Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag	●				●	Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive krigsorganisation	●					Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling	●	●			●	Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för krishantering	●			●		Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående	●		●			Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för uthyrning av lokaler till förenings- och kulturlivet	●					Reglerande
Göteborgs Stads riktlinje för	●				●	Reglerande

volontärinsatser som riktas till brukare inom stadens verksamheter						
Reglementen (19): exploateringsnämnden, förskolenämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, nämnden för kretslopp och vatten, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, miljönämnden, stadsbyggnads- nämnden, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst, stadsfastighets- nämnden, stadsmiljönämnden, utbildningsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden	●					Reglerande
Översiktsplan för Göteborg	●			●		Planerande